

Raport privind realizarea Planului de acțiuni în vederea implementării Strategiei de Dezvoltare a Culturii „Cultura 2020” pentru anul 2017

Obiectivele generale/specifice	Acțiunile specifice	Responsabilii	Indicatori de monitorizare conform Planului, până în anul 2020	Grad de realizare/Activități întreprinse
<i>1. Salvagardarea patrimoniului cultural național în toată diversitatea lui</i>				
1.1. Formarea unui sistem de documentare și evidență a patrimoniului cultural, astfel încât, până în anul 2020, obiectele de patrimoniu național să fie inventariate, documentate, expertizate și clasate în proporție de 80%	Inventarierea și documentarea patrimoniului cultural imaterial:			
	Național	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Academia de Științe a Moldovei	30 de elemente documentate anual; inventar creat	În curs de realizare. Au fost documentate elementele patrimoniului cultural imaterial, ulterior fiind înscrise în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Mondial Imaterial UNESCO (Tehnici tradiționale de realizare a scoarței – 01.12.2016, Mărțișorul – 04.12.2017) altele urmează a fi înscrise (Cămașa femeiască cu alțiță/încrețită la gât).
	local (34 unit.)	Autoritățile administrației publice locale (APL)	34 de inventare create	În curs de realizare. Crearea inventarelor la nivel local a fost realizată doar în Edineț (14 inventare au fost create). Acțiuni de documentare a elementelor de patrimoniu imaterial au fost desfășurate în următoarele raioane: Anenii Noi, Dondușeni (localitatea Crișcăuți); Drochia; Orhei; Ungheni (19 elemente), Telenești. Unele raioane au demarat procesul de documentare a repertoriului formațiilor artistice de amatori cu titlul „Model” și a meșterilor populari (Anenii Noi, Rîșcani, Rezina.). În Bălți au fost organizate și desfășurate acțiuni de promovare a patrimoniului cultural imaterial (festivaluri, expoziții, târguri, spectacole ale formațiilor artistice de amatori cu titlul „Model”). Acțiunea de inventariere și documentare nu se realizează în majoritatea raioanelor din lipsa unui cadru normativ care să reglementeze procedura de inventariere și documentare, din lipsa specialiștilor în domeniu cu abilități de cercetare, de conservare și de valorificare a patrimoniului în comunități, și din lipsa unor astfel de funcții la nivel de direcție/secție/serviciu cultură.
	Inventarierea și documentarea patrimoniului arheologic imobil național	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Academia de Științe a Moldovei	8000 de situri, documentate; inventar elaborat	Realizat. Inventariat/ documentat: 300 situri arheologice 5000 (din rapoarte statistice) obiecte.
Inventarea și documentarea peisajelor culturale naționale	Ministerul Educației,	50 peisaje culturale documentate	Realizat. - A fost elaborat Cadastrul ariilor naturale protejate de stat, pe suport de hârtie și	

	Culturii și Cercetării Miisterul Mediului; Agenția Moldsilva		în format electronic; - În scopul fondării primei rezervații a biosferei (obiectiv UNESCO) a fost elaborat studiul științific privind inventarierea obiectivelor natural-culturale din viitorul teritoriu a rezervației și elaborate actele normative necesare legalizării rezervației biosferei, după cum urmează: - Hotărârea Guvernului nr. 16 din 23.01.2017 pentru aprobarea proiectului de hotărâre a Parlamentului privind fondarea Rezervației biosferei Prutul de Jos; - Hotărârea Guvernului nr. 27 din 25.01.2017 cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1538-XIII din 25 februarie 1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat.
Inventarierea și documentarea patrimoniului cultural construit:			
Național	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Academia de Științe a Moldovei	2000 de obiecte documentate; inventar creat	Nerealizat. Pentru realizarea acestei acțiuni, în conformitate cu practica internațională în domeniu, a fost planificată formarea Institutului Național al Monumentelor Istorice. Formarea acestuia urmează să se realizeze în baza prevederilor Legii privind protejarea monumentelor istorice. Proiectul legii se află în proces de definitivare conform propunerilor experților din cadrul proiectului TWINING.
local (38 unit.)	Autoritățile Publice Locale	38 inventare, create	În curs de realizare. Au fost documentate 852 de elemente ale patrimoniului cultural construit (Basarabeasca, Bălți, Dondușeni, Drochia, Fălești, Hîncești, Nisporeni, Rezina, Rîșcani, Strășeni, Ungheni, Telenești). În continuare se creează și actualizează registrele bunurilor imobile: case de cultură, biblioteci, muzee, monumente istorice (Anenii Noi, Fălești, Rezina, Rîșcani, Leova, Orhei, Strășeni,). Se constată că acțiunile de inventariere nu au fost realizate pe motivul lipsei specialiștilor în domeniu și a resurselor financiare care ar putea fi alocate experților.
Inventarierea și documentarea monumentelor de for public:			
Național	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Academia de Științe a Moldovei	1000 de obiecte documentate	Realizat. A fost adoptată Legea nr. 232 din 10.11.2017 pentru modificarea și completarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 (publicat: 08.12.2017 în MO nr. 429-433, art:718), a fost elaborat Regulamentul Registrului monumentelor de for public. De asemenea, au fost elaborate indicații metodice privind procedura de înființare a monumentelor de for public și a principiilor de intervenție la monumentele de for public.
locale (38 unit.)	Autoritățile Publice Locale	38 de inventare, create	În curs de realizare. Pe parcursul anului 2017 au fost continuate anumite activități de inventariere și documentare a monumentelor de for public de pe teritoriul Republicii Moldova: Anenii Noi, Bălți; Călărăși; Dondușeni; Drochia; Fălești; Hîncești; Glodeni; Orhei; Nisporeni; Rîșcani; Rezina; Strășeni; Telenești; Ungheni. Astfel, au fost inventariate 217 de monumente de for public și 8 create. Dar remarcăm că, procesul de inventariere este unul neuniform, realizat nu în

			toate cazurile de specialiști în domeniu. În acest context, urmare aprobării regulamentului privind inventarierea monumentelor de for public de nivel local, este planificată definitivarea Registrelor până la sfârșitul anului 2018.
Documentarea patrimoniului cultural mobil:			
muzele naționale;	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Obiecte documentate în proporție de 100% inventar național creat.	Realizat. În anul 2017, au fost documentate științific – 288099 de obiecte și documentate computerizat – 135389.
muzele locale	Autoritățile Publice Locale	100 % obiecte documentate	În curs de realizare. În anul 2017, au fost documentate științific – 191776 de obiecte și documentate computerizat – 48548.
Documentarea patrimoniului audiovizual	Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”	Patrimoniul documentat în proporție de 100%	În curs de realizare. Până la etapa actuală, Radio Moldova are digitalizat 71,0% din fondul „Muzical” și „Vorbit” (88.836 unități din 124.882).
Documentarea mormintelor de război și a operelor comemorative de război	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Ministerul Apărării	Obiecte documentate în proporție de 100%	În curs de realizare. A fost adoptată Legea nr. 161 din 20.07.2017 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război (publicat: 15.09.2017 în MO nr. 335-339, art:576), care reglementează un spectru de acțiuni privind: identificarea, înregistrarea, înființarea, întreținerea, păstrarea și asigurarea securității mormintelor și operelor comemorative de război, precum și atribuțiile, obligațiile în acest sens a autorităților publice centrale și locale.
Instituirea sistemului de expertizare a patrimoniului cultural, formarea rețelelor de experți naționali atestați		Sistem național de experți creat în domeniul patrimoniului cultural.	Realizat Sistem de experți creat (http://mecc.gov.md/ro/content/registrul-restauratorilor-acreditati-domeniul-patrimoniului-cultural-national-mobil); http://mecc.gov.md/ro/content/registrul-expertilor-acreditati-domeniul-patrimoniului-cultural-national-mobil)
Formarea/actualizarea Registrelor patrimoniului cultural național:			
Registrul patrimoniului cultural imaterial:			

local (34 unit.)	Autoritățile Publice Locale	34 de registre aprobate	<p>În curs de realizare.</p> <p>Elaborarea registrelor la nivel local este un proces ce se desfășoară destul de neuniform. În lipsa normelor sau instrucțiunilor de inventariere a elementelor de patrimoniu imaterial și de creare a registrului, marea majoritate a raioanelor, încă nu au inițiat elaborarea acestora. Astfel, registrul de evidență a formațiilor artistice de amatori cu titlul <i>Model</i>, colectivelor folclorice și de teatru popular este elaborat și actualizat de către Anenii Noi, Rîșcani; iar în cadrul caselor de cultură (20) din raionul Leova este ținut registrul formațiilor artistice de amatori care include clasificarea pe genuri și tip a repertoriului acestora.</p> <p>În raionul Rezina a fost elaborat și se actualizează Registrul al repertoriului formațiilor artistice pe genuri de activitate. În raionul Basarabeasca, Orhei, Edineț, Donușeni (Registrul patrimoniului cultural imaterial al satului Rediul Mare) au fost elaborate Registre a patrimoniului cultural imaterial.</p> <p>Se planifică elaborarea registrului în raionul Ungheni; Telenești.</p> <p>În majoritatea raioanelor, însă nu au fost create asemenea registre, întrucât nu dispun de resurse financiare suficiente, și de specialiști calificați în domeniu ș.a.</p>
Registrul Arheologic Național	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Registrul aprobat	<p>În curs de realizare.</p> <p>1 registru elaborat (variante primară) care include 7750 de situri.</p>
Registrul peisajelor culturale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul Mediului Agenția Moldsilva	Registrul aprobat	<p>Realizat.</p> <p>Informația privind Cadastrul ariilor naturale protejate de stat poate fi accesată pe pagina oficială a Institutului de Ecologie și Geografie al Academiei de Științe a Moldovei: http://www.ieg.asm.md/ro/cadastrul_ariilor_protejate</p>
Registrul monumentelor istorice:			
Național	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Registrul aprobat	<p>Realizat.</p> <p>Registrul monumentelor istorice aprobat, publicat în Monitorul oficial nr.15-17 din 2.02.2019, la necesitate se actualizează.</p>
local (38 unit.)	Autoritățile Publice Locale	38 de registre, aprobate	<p>În curs de realizare.</p> <p>În curs de elaborare sunt registrele din raioanele: Nisporeni, Bălți (Decizia nr.4/7 din 19.06.2008); Hîncești (Decizia nr. 03/03 din 20 iunie 2013); Donușeni (Decizia consiliului raional din 01.04.2010); Anenii Noi, Drochia, Glodeni; Rîșcani; Orhei; Basarabeasca; Călărași; Edineț, Rezina.</p> <p>În unele raioane, în anul de raportare s-a lucrat asupra actualizării datelor registrelor deja aprobate (Donușeni, Soroca).</p> <p>De asemenea, ca și în anii precedenți, resursele financiare insuficiente, lipsa cadrelor specializate ș.a. împiedică realizarea acțiunii în toate raioanele.</p>

	Registrul patrimoniului cultural mobil	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Registru elaborat	În curs de realizare. A fost elaborat Regulamentul Registrului patrimoniu cultural. Completarea Registrului va deveni posibilă odată cu crearea bazei unice de date. Acțiune finanțată insuficient.
	Registrul patrimoniului audiovizual	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei; Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”	Registru elaborat	--- La acest capitol de către IPNA Compania „Teleradio- Moldova” nu au fost furnizate datele necesare.
	Registrul mormintelor operelor comemorative de război	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Apărării	Registru aprobat	În curs de realizare. Mecanismele de documentare, inventariere și creare a registrelor specializate din domeniu sunt prevăzute în Legea nr. 161 din 20.07.2017 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război (publicat: 15.09.2017 în MO nr. 335-339, art: 576). Potrivit prevederilor Legii precitate, Oficiul Național pentru Memorie Militară, din subordinea Ministerului Apărării, ține Registrul mormintelor și operelor comemorative de război. Registrul se formează în baza informației și datelor din registrele ținute de autoritățile administrației publice locale, Ministerul Apărării și Ministerul Afacerilor Interne, precum și în baza informației și datelor furnizate de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene. De asemenea, relevăm că, de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a fost elaborată Metodologia de cercetare/excavare a mormintelor de război și a fostelor câmpuri de luptă.
Registrul monumentelor de for public:				
	local (38 unit.)	Autoritățile Publice Locale	38 de registre, aprobate	În curs de realizare. Potrivit datelor APL au fost aprobate, în anul de raportare, 3 registre ale monumentelor de for public – Orhei; Călărași; Edineț; 4 registre au fost elaborate și urmează a fi înaintate spre aprobare – Dondușeni; Rezina; Rîșcani; Nisporeni. În 8 raioane a fost inițiat procesul de elaborare a registrului – Anenii Noi; Basarabeasca, Drochia, Glodeni, Ungheni; Fălești; Bălți; Telenești.
Formarea cadastrului patrimoniului cultural imobil:				
	Cadastrul arheologic	Ministerul Educației, Culturii și	Cadastru creat	Nerealizat. Cadastru necreat din insuficiența resurselor financiare pentru procurarea aparatului/utilajului necesar elaborării fișelor cadastrale.

		Cercetării; Agenția Relații Funciare și Cadastru		
	Cadastrul monumentelor istorice	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Relații Funciare și Cadastru	Cadastru creat	Nerealizat. Crearea Cadrului monumentelor istorice reprezintă o atribuție a viitorului Institut Național al Monumentelor Istorice care urmează a fi creat în baza Legii privind protejarea monumentelor istorice. Proiectul de lege se află în proces de definitivare cu experții din cadrul proiectului TWINING.
	Cadastrul monumentelor de for public	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Relații Funciare și Cadastru	Cadastru creat	Nerealizat. Înscrierea la cadastru a monumentelor de for public, în conformitate cu prevederile Legii monumentelor de for public, se află printre atribuțiile directe ale Autorităților Publice Locale de nivel I.
	Cadastrul mormintelor de război și operelor comemorative de război	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Apărării	Cadastru creat	Nerealizat. În conformitate cu prevederile Legii nr. 161 din 20.07.2017 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, autoritățile APL de nivelul I, în termen de 3 luni de la edificarea sau, după caz, reamplasarea operei comemorative de război, înregistrează opera respectivă și zona de protecție a acesteia în documentația cadastrală;
1.2. Crearea unui sistem de conservare și protejare a patrimoniului cultural, astfel încât, până în 2020, obiectele acestuia să fie protejate integral și restaurate/revitalizate în proporție de 50 %	Crearea unui sistem eficient de protejare a patrimoniului cultural național			
	Elaborarea cadrului legal adecvat pentru conservarea și protejarea patrimoniului cultural național	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Actele normative aprobate; proiectele de legi, elaborate și aprobate	În curs de realizare. Au fost adoptate/aprobate următoarele acte legislative și normative: <ul style="list-style-type: none"> - Lege nr. 161 din 20.07.2017 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război (publicat: 15.09.2017 în MO nr. 335-339, art:576); - Legea muzeelor nr. 262 din 07.12.2017, MO nr. 7-17 din 12.01.18; - Legea nr. 292 din 21.12.2017 privind completarea legilor privind autoritățile publice locale și privind descentralizarea administrativă (compartmentul patrimoniu cultural); - Legea nr. 232 din 10.11.2017 pentru modificarea și completarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 (publicat: 08.12.2017 în MO nr. 429-433, art:718); - HG nr. 180 din 22.03.2017 privind edificarea în orașul Cahul a monumentului în memoria victimelor Holocaustului; - HG nr.181 din 22.03.2017 privind edificarea în orașul Edineț a monumentului ostașilor căzuți în Afganistan; - HG nr. 380 din 31.05.2017 privind edificarea în municipiul Chișinău a

				<p>Compoziției sculpturale „Ion Creangă”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - HG nr. 518 din 05.07.2017 privind edificarea bustului lui Francisk Skorina; - HG nr. 566 din 19.07.2017 privind instalarea plăcii comemorative pictorului Mihail Grecu; - HG nr. 635 din 14.08.2017 privind edificarea în satul Doroțcaia, raionul Dubăsari, a bustului lui Terentii Evstratiev; - HG nr.811 din 16.10.2017 privind edificarea în orașul Ocnîța a monumentului în memoria participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Centrala Atomoelectrică din Cernobîl; - HG nr.812 din 16.10.2017 privind edificarea în satul Ghdighici, mun. Chișinău, a bustului lui Ion Costin; - HG nr.880 din 01.11.2017 privind edificarea în orașul Căușeni a bustului lui Ion Ungureanu; - HG nr.949 din 07.11.2017 privind instalarea în mun. Chișinău a plăcii comemorative „Nicon Zaporojan”. <p>Au fost elaborate și urmează a fi promovate următoarele proiecte de actele legislative/normative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proiectul de Lege privind protejarea monumentelor istorice; - Proiectul Regulamentului privind Registrul Muzeelor; - Proiectul Regulamente privind Registrul patrimoniu cultural mobil, și Registrul patrimoniului național imaterial și Registrul monumentelor de for public.
Responsabilizarea persoanelor juridice și fizice în problema protejării patrimoniului cultural	Autoritățile Publice Locale	Acordurile de protejare a patrimoniului cultural, semnate	În curs de realizare.	Întru responsabilizarea opiniei publice, inclusiv a persoanelor juridice în vederea protejării patrimoniului cultural au fost diseminate materiale informative în cadrul seminarelor de instruire, vizitelor în teritoriu. În raionul Edineț au fost semnate 41 de acorduri cu autoritățile administrației publice locale de nivel I. Totodată, menționăm că sintagma „acorduri de protejare a patrimoniului cultural” este eronată, domeniul protejării Patrimoniului Cultural este reglementat prin cadrul legal și normativ.
Instalarea indicațiilor protective la siturile arheologice	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	50 de indicațiuni la siturile arheologice instalate anual	Nerealizat.	Din lipsa resurselor financiare nu au fost instalate în anul de raportare indicațiuni la siturile arheologice.
Instalarea indicațiilor protective la monumentele istorice	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Indicațiuni la monumente istorice, instalate în proporție de 100%	Nerealizat.	În conformitate cu proiectul elaborat al Legii privind protejarea monumentelor istorice și în conformitate cu practica internațională în domeniu, instalarea indicațiilor protective la monumentele istorice ține de competența Autorităților Publice Locale.

Contracarea „arheologiei ilegale”	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul afacerilor Interne Autoritățile Publice Locale	Patrimoniul arheologic, salvat	Realizat. În perioada anului 2017 au fost pornite 2 cauze penale: 2017440734 (pornită la 09.10.2017 în conformitate cu prevederile art.199 ² , alin.(2) Cod penal) și 2017300430 (pornită la 26.12.2017, în conformitate cu prevederile art.199 ¹ alin.(1) Cod penal, care se află în procedură la organul de urmărire penală). Cauza penală 2017440734 a fost pornită în baza sesizării Agenției Naționale de Arheologie și înaintată procurorului cu propunere de expediere în instanța de judecată. De asemenea, pe parcursul 2017, au fost pornite 17 cauze penale în temeiul art.221 al Codului Penal al RM „Distrușgerea sau deteriorarea intenționată a monumentelor de istorie și cultură”.
Modernizarea sistemului de securitate a patrimoniului cultural mobil din muzee:			
colecțiile muzeelor naționale (6 unit.);	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Instituții securizate în proporție de 100%	În curs de realizare. 4 muzee naționale sunt securizate la 100%, 2 muzee – la 50 % (lipsește sistemul automatizat de monitorizare).
colecțiile muzeelor locale (100 de muzee)	Autoritățile Publice Locale	100 % instituții, securizate	În curs de realizare. Securitatea colecțiilor muzeale se asigură de către fondatorii muzeelor. Muzeul din Nisporeni, Telenești, Muzeul de Istorie și Etnografie din Bălți, Muzeul municipiului Chișinău; sunt asigurate cu sisteme de alarmă. În raionul Călărași sistemul de securitate a colecțiilor a 4 muzee locale (Călărași, Bravicea, Casa Părintească, Hoginești) este asigurat prin sistem de alarmă și antiincendiu. În cazul celor mai multe muzee, securitatea e asigurată de gratiile de la ferestre, dar și paznici. Din lipsa mijloacelor financiare nu este posibilă modernizarea sistemului de securitate.
Crearea sistemului instituțional de conservare, restaurare a patrimoniului cultural național			
Elaborarea și promovarea programului național de conservare, restaurare a patrimoniului cultural	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Programul elaborat și actualizat anual	Nerealizat.
Formarea capacităților instituționale necesare pentru restaurarea monumentelor istorice și de for public	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Institutul Monumentelor creat	În curs de realizare. Crearea Institutului Monumentelor Istorice reprezintă una din prevederile proiectului de Lege privind protejarea monumentelor istorice, proiect care se află în proces de definitivare.
Restaurarea și revitalizarea patrimoniului cultural construit și de for public.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	5-10 monumente restaurate și revitalizate anual	Realizat. Lucrări de restaurare, respectiv revitalizare a patrimoniului în anul 2017 au fost efectuate după cum urmează: - finalizarea lucrărilor: reconstrucția sistemului de instalații inginerești (apeduct, canalizare, iluminat electric, sistem de securitate, sistem antiincendiu, curent slabi); au fost finalizate 80% din lucrările de reparație capitală a acoperișului și a teraselor circulabile; au fost finalizate lucrările de tencuire și vopsire a pereților, instalate pardoselile și montate grupurile sanitare în demisolul edificiului Sălii cu Orgă;

				- au fost finalizate lucrările de restaurare a edificiului Muzeului Național de Artă al Moldovei, blocul central Dadiani de pe adresa: str. 31 August 1989, nr. 115, municipiul Chișinău; - au fost realizate în mărime de 40% lucrările de construcție a edificiului Teatrului Muzical-Dramatic “B. P. Hașdeu” din or. Cahul, și anume construcția pereților, scărilor, scenei.
	Dezvoltarea capacităților pentru conservarea-restaurarea patrimoniului mobil	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	7 laboratoare de conservare-restaurare create și reutilitate	În curs de realizare. MNAM în colaborare cu AMTAP continuă formarea specialiștilor în domeniul restaurării patrimoniului cultural mobil. Din lipsa mijloacelor financiare atelierele și laboratoarele de restaurare din cadrul muzeelor naționale nu au fost completate cu utilaje și echipament.
	Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural mobil din domeniul public.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Număr de obiecte conservate-restaurate crescut anual cu 5%	Realizat. 6907 piese de patrimoniu cultural mobil conservate/restaurate de către muzeele naționale, ceea ce reprezintă cu 76% mai multe piese conservate/restaurate decât în anul precedent (2206).
	Revitalizarea complexelor memoriale de război:			
	naționale;	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	4-8 complexe revitalizate anual	În curs de realizare. Revitalizarea Complexelor memoriale de război ține de competența Ministerului Apărării.
	locale	Autoritățile Publice Locale	12-20 complexe, revitalizate anual	În curs de realizare. Conform datelor furnizate de către APL, în anul de raportare au fost revitalizate 33 monumente/morminte de război/complexe (Dondușeni, Edineț, Basarabeasca, Fălești, Rezina). Restul raioanelor au prezentat informații incomplete sau chiar deloc.
	Formarea și dezvoltarea sistemului de inspectare și monitorizare a patrimoniului cultural național:			
	Inspectarea patrimoniului imaterial	Autoritățile Publice Locale	800 de elemente de patrimoniu cultural imaterial, inspectate și monitorizate	În curs de realizare. Au fost inspectate și monitorizate 63 de elemente de patrimoniu cultural imaterial de către Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial. La nivelul anumitor raioane (Edineț, Ungheni, Dondușeni, Glodeni, Orhei, Rîșcani, Strășeni, Nisporeni) s-au efectuat acțiuni de inspectare și înregistrare a elementelor de patrimoniu imaterial în registre de evidență: La nivel local, în multe cazuri, sarcina de evidență a patrimoniului cultural imaterial este pusă pe seama conducătorilor artistici sau a directorilor caselor de cultură, aceștia însă nu dispun de suficiente capacități pentru realizarea coerentă a acțiunilor de inspectare și evidență.
	Inspectarea patrimoniului arheologic și a peisajelor culturale	Ministerul Educației, Culturii și	8000 de situri inspectate și monitorizate	Realizat. Situri arheologice documentate bibliografic - 400; Situri arheologice documentate în teren - 300;

		Cercetării		situri arheologice noi descoperite – 150; inspectări arheologice efectuate -30.
	Inspectarea monumentelor istorice și de for public	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	3000 de monumente inspectate și monitorizate	În curs de realizare/Acțiune continuă. 450 de monumente inspectate și monitorizate anual.
Formarea unui sistem de proiectare și restaurare a obiectelor de patrimoniu cultural bazat exclusiv pe specialiști atestați în domeniul patrimoniului cultural				
	Formarea și dezvoltarea registrelor specialiștilor atestați în domeniul proiectării și restaurării monumentelor	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Registre create	Realizat A fost realizat Registrul Restauratorilor Patrimoniului Cultural.
	Formarea Centrului de formare profesională a specialiștilor în domeniul conservării, restaurării monumentelor istorice	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Educației	Cadre formate	Nerealizat. Ca și în anul precedent, în anul de raportare, la această acțiune nu au fost întreprinse măsuri.
Formarea unui sistem de salvare și revitalizare a patrimoniului cultural aflat în pericol de dispariție				
	Revitalizarea patrimoniului cultural imaterial aflat în pericol de dispariție	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	5 elemente de patrimoniu cultural revitalizate și salvate anual	În curs de realizare. Elaborarea și promovarea dosarelor UNESCO: În anul de referință, Republica Moldova a înscris <i>Mărțișorul</i> în <i>Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității (UNESCO)</i> . De asemenea, reiterăm că, a fost înscris în <i>Lista reprezentativă a patrimoniului imaterial UNESCO - Dosarul Tehnici tradiționale de realizare a scoarței</i> , prin decizia Comitetului Interguvernamental UNESCO pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial pe data de 1 decembrie 2016, Addis Abeba, Etiopia. Totodată, relevăm că, Dosarul „Peisajul arheologic Orheiul Vechi” a fost promovat, dar la decizia și avizul ICOMOS de neînscris a sitului în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, dosarul a fost retras.
	Cercetarea și salvarea patrimoniului arheologic aflat sub impact antropic, natural	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	15 situri salvate și cercetate anual	Realizat. Au fost efectuate 13 cercetări arheologice de salvare. În anul 2017 au fost organizate și desfășurate cercetări arheologice, preventive, de salvare și de supraveghere în zonele afectate de lucrările de construcții, amenajare a teritoriului și ale altor lucrări care afectează solul în adâncime în diferite regiuni ale țării: Alexandru Ioan Cuza; Cahul; Crihana Veche, Călmățui, Haragâș; Trebujeni, Butuceni, Lipoveni; Costești; Cîțu; Samalia, Tigheci, Cârpești; Mărculești; Milești II, Milești III, Milești V, Peticeni; Vălcineț; Logănești; Tuzara; Chișinău-

				Centrul Istoric.
	Dezvoltarea colecțiilor de patrimoniu cultural mobil din cadrul muzeelor naționale prin sistemul de achiziții.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Număr de colecții crescut cu 2 % anual	Realizat. Colecțiile de patrimoniu muzeal au fost completate cu 124 de piese.
1.3. Valorificarea și integrarea patrimoniului cultural în politicile publice, astfel încât, până în anul 2020, 30 % din acesta să fie valorificat în activități durabile: educaționale, sociale, economice, turistice și de mediu	Integrarea patrimoniului cultural în politici publice, planuri de amenajare a teritoriului și de dezvoltare durabilă, în activități sociale, economice și de mediu naționale și comunitare			
	Integrarea patrimoniului cultural național în curricula școlară și universitară.	Ministerul Educației; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Sistem educațional axat pe valori naționale instituit	Realizat. În acest sens au fost realizat Programul „Patrimoniul cultural imaterial” , în cadrul căruia a fost organizată la data de 31.03.2017 o instruire cu genericul „Semnificația motivelor ornamentale ale costumului popular tradițional în crearea colecțiilor vestimentare contemporane” pentru studenții anului I-II ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din mun. Chișinău, Facultatea <i>Arte Plastice și Design</i> . Urmare a acestei instruirii, au fost selectate piese și colecții pt expunere în cadrul <i>Zilei Naționale a Portului Popular</i> . În același context, proiectul Twinning demarat în Republica Moldova în scopul fortificării sistemului de management din domeniul patrimoniului cultural, inclusiv celui de conservare și protejare, își propune printre activități elaborarea și implementarea de programe educaționale privind conservarea patrimoniului cultural, inclusiv ajustarea curriculei școlare de studiu.
	Atragerea elevilor și studenților în procesul de protejare a patrimoniului cultural.	Ministerul Educației; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Sistem educațional axat pe valori naționale instituit	Realizat. În cadrul procesului didactic au fost realizate multiple activități practice privind teaurizarea, promovarea, protejarea patrimoniului cultural național. Elevii și studenții au fost implicați în realizarea activităților de promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial: <i>Ziua Portului Popular; Târgul Național al Covorului; Festivalului Internațional de Muzică „Mărțișor”; Festivalului de muzică clasică în aer liber „descOPERĂ”</i> .
	Integrarea patrimoniului cultural în politici publice, planuri de amenajare a teritoriului și de dezvoltare durabilă, în activități sociale, economice și de mediu naționale și comunitare			
	Integrarea patrimoniului cultural în planuri de amenajare (plan urbanistic general, plan urbanistic urban, plan amenajare teritoriu) și dezvoltare durabilă.	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Autoritățile Publice Locale	Politicile publice, axate pe valori tradiționale	În curs de realizare. Conform datelor disponibile, raioanele care dispun de strategii de dezvoltare socio-economică și au integrat patrimoniul cultural, pe parcursul anului 2017 au continuat să desfășoare activități diverse în scopul promovării turismului cultural și patrimoniului cultural existent pe teritoriul raionului (Bălți, Dondușeni, Soroca, Glodeni, Edineț; Ocnîța; Fălești).
	Valorificarea turistică a patrimoniului cultural național			
Încadrarea obiectelor de patrimoniu cultural în rutele	Agenția Turismului;	Turismul, axat pe valori tradiționale	Realizat. Agenția Turismului a înregistrat 20 de rute turistice naționale, în care sunt incluse	

	turistice.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării		137 obiective turistice, din acestea - 87 sunt obiecte de patrimoniu cultural. Totodată, a fost desfășurată cea de-a doua ediție a <i>Festivalului de muzică clasică în aer liber „descOPERĂ”</i> în cadrul Rezervației cultural - naturale „Orheiul Vechi”. Unic în Republica Moldova și în spațiul Europei de Sud Est, acest Festival a atras cca 5000 de participanți/vizitatori și a implicat 500 de artiști, care au evoluat pe 3 scene de spectacol. Prin desfășurarea deja a două ediții a festivalului Descoperă în cadrul Rezervației cultural-istorice Orheiul Vechi, s-a atins dezideratul de includere a obiectului de patrimoniu în circuitul turistic național și regional.
Valorificarea patrimoniului cultural național prin parteneriate public-private				
	Revitalizarea monumentelor istorice prin parteneriate public-private.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Economiei și Infrastructurii	Monumentele, revitalizate	Realizat. A fost completată anexa nr. 1 „ <i>Lista bunurilor proprietate a statului de interes național propuse parteneriatului public-privat, inclusiv a obiectivelor acestora și a partenerilor publici desemnați</i> ” la Hotărârea Guvernului nr. 419 din 18.06.2012, la propunerea Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, întru atragerea de investiții capitale pentru executarea lucrărilor de reconstrucție, menținerea patrimoniului cultural al statului precum și valorificarea edificiului Teatrului Dramatic de Stat pentru Tineret „S uliți Roz”. Parteneriatul public-privat urmează a fi realizat în baza unui contract de antrepriză după modalitatea proiectare-construcție-operare, conform căreia proiectarea, reconstrucția și exploatarea bunului vor fi transferate partenerului privat pentru o perioadă determinată cu finanțarea integrală din contul acestuia, avînd obligația de a menține destinația bunului și exploatarea acestuia pentru activitățile aferente Teatrului Dramatic de Stat pentru Tineret „S uliți Roz”, la expirarea contractului bunul imobil urmînd a fi restituit partenerului public în bună stare, funcțional și liber de orice sarcină sau obligație
Valorificarea cultural-științifică a patrimoniului cultural				
	Atlasul etnografic al Republicii Moldova	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei	Atlas etnografic elaborat și publicat	Nerealizat.
	Repertoriile naționale ale siturilor arheologice, ale monumentelor istorice și de for public	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei	3 repertorii elaborate și publicate	În curs de realizare. Registrul Național arheologic și Registrul național monumentelor istorice aprobate.
	Simpozioanele, colocviile, forumurile privind patrimoniul	Ministerul Educației,	Acțiuni științifice organizate	Realizat. În perioada 18-20 aprilie, la Muzeul Național de Artă al Moldovei s-a desfășurat

	cultural național	Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei		cea de-a treia ediție a Conferinței științifice „Patrimoniul cultural românesc”, cu genericul „Centenar – 2018”. Evenimentul a fost organizat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova și Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni, în parteneriat cu Institutul Național al Patrimoniului din România și Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București. De asemenea, în 2017 a fost lansat proiectul TWINNING „Suport pentru promovarea patrimoniului cultural în Republica Moldova prin păstrarea și protecția acestuia”. Obiectivul general al proiectului, implementat în parteneriat cu Ministerul Proprietății Culturale, Activităților și Turismului din Italia, este de a oferi suport instituțiilor specializate din Republica Moldova pentru consolidarea aplicării cadrului juridic și îmbunătățirea guvernantei în domeniul protecției patrimoniului cultural. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și are un buget de 1 milion de euro, și are o durată de 2 ani, din septembrie 2017 până în septembrie 2019. Totodată, de către Agenția Națională Arheologică a fost organizate și desfășurate lecții publice tematice.
	Crearea arhivelor patrimoniului cultural național.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei; Ministerul Economiei	Arhive de patrimoniu create	În curs de realizare/Proces continuu de realizare. Crearea arhivei interpreților vocaliști și instrumentiști basarabeni de către Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial.
Popularizarea și promovarea patrimoniului cultural național				
	Elaborarea, publicarea materialelor promoționale, a filmelor documentare privind patrimoniul cultural național.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Materiale promoționale publicate; filmele documentare elaborate	Realizat. Popularizarea și promovarea patrimoniului cultural național a avut loc prin: diseminarea materialelor promoționale, elaborarea materialelor pentru Radio și TV, acordarea interviurilor pentru posturile de radio și TV cu tematica valorificării și protecției patrimoniului arheologic, etnografic și artistic (cca 185).
	Promovarea patrimoniului cultural imobil și imaterial în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Obiectele de patrimoniu național înscrise în Lista UNESCO	Realizat. Pe parcursul anului 2017 Republica Moldova a înscris <i>Mărțișorul</i> în <i>Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității (UNESCO)</i> . De asemenea, menționăm că, și dosarul „Peisajul arheologic Orheiul Vechi” a fost promovat, dar la decizia și avizul ICOMOS de neînscris a sitului în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, dosarul a fost retras. Referitor la, nominalizarea proiectului „Cămașa cu altiță sau cămașa încrețită la gât / ia” (în comun cu România), în <i>Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității (UNESCO)</i> , relevăm că, Republica Moldova a creat la finele anului 2016 Grupul național de lucru pentru elaborarea dosarului și, în așteptarea deciziei părții române, continuă documentarea comunităților din țară, purtătoare a

				acestui obicei.
2. Asigurarea circulației reale și virtuale a produsului cultural				
2.1. Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor culturale, astfel încât, anual, 3% din instituțiile din țară să devină centre comunitare multifuncționale	Realizarea studiilor de oportunitate și fezabilitatea instituțiilor culturale (case de cultură, biblioteci, instituții teatral-concertistice).	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Autoritățile Publice Locale	Studiile de fezabilitate, realizate	Realizat. A fost realizate studii de fezabilitate după cum urmează: - pentru proiectul de restaurare și amenajare a Muzeului de Istorie și Etnografie din or. Drochia; - pentru restaurarea casei de cultură din s. Sofie, r-nul Drochia; - la casa raională de cultură „A. Suruceanu” din. Orhei; - la filiala bibliotecii publice din s. Lupoica, r-nul Orhei. De asemenea, menționăm că, în mun. Bălți au fost efectuate 3 expertize tehnice a edificiilor instituțiilor de cultură: Muzeul de Istorie și Etnografie, CC „Veteranul”; blocul II al școlii de Muzică „G. Enescu”.
	Reabilitarea instituțiilor; reparația muzeelor	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Autoritățile Publice Locale	Muzeele, reparate	Realizat. A avut loc finalizarea lucrărilor de restaurare a edificiului Muzeului Național de Artă al Moldovei, blocul central Dadiani de pe adresa: str. 31 August 1989, nr. 115, municipiul Chișinău; reparații curente au fost efectuate în toate muzeele naționale. Reparații curente ale muzeelor au fost realizate în raioanele: Hîncești (3 muzeu); Călărași (5 muzeu); Ocnița (1 muzeu); Edineț (1 muzeu); Ungheni (2 muzeu); Orhei (1 muzeu); Glodeni (2 muzeu); Drochia (3 muzeu); Strășeni (2 muzeu). Lipsa resurselor financiare împiedică realizarea acțiunii în celelalte instituții muzeale etc.
	Reparația caselor de cultură în vederea refuncționalizării	Autoritățile Publice Locale	Casele de cultură, pregătite pentru refuncționalizare	Realizat. În anul 2017 au fost beneficiat de reparație curentă - 468 de case de cultură și 374 - de reparație capitală. <u>Reparații au fost realizate la următoarele edificii:</u> - Palatul Municipal de Cultură din mun. Bălți (124,3 mii lei); - Casa de cultură „Flacăra” din mun. Bălți (95,0 mii lei); - centrul de cultură și Tineret din mun. Bălți (170,0 mii lei); - Casa de cultură din s. Elizaveta, Bălți (18,0 mii lei); - Casa de cultură din s. Sadovoe, Bălți (102,0 mii lei); - Casa raională de cultură din r-nul Hîncești; - Casa de cultură din s. Cioara, r-nul Hîncești; - Casa de cultură din Bozieni, r-nul Hîncești; - Casa de cultură din Obileni, r-nul Hîncești; - Palatul Raional de Cultură Rezina „N. Lupov”; - 31 de case de cultură din r-nul Fălești; - 3 case de cultură din r-nul Ocnița; - 4 case de cultură din r-nul Edineț; - 27 case de cultură din r-nul Ungheni;

				<ul style="list-style-type: none"> - 7 case de cultură din r-nul Briceni; - 2 case de cultură din r-nul Orhei; - 5 case de cultură din r-nul Drochia; - 11 case de cultură din r-nul Strășeni; - 4 case de cultură din r-nul Nisporeni; - 11 case de cultură din r-nul Telenești etc.
Reutilizarea instituțiilor teatral-concertistice	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Autoritățile administrației publice locale	Instituțiile teatral-concertistice, reutilitate și reparate		<p>În curs de realizare.</p> <p>Au fost realizate următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - finalizarea lucrărilor: reconstrucția sistemului de instalații ingineresti (apeduct, canalizare, iluminat electric, sistem de securitate, sistem antiincendiu, curent slabi); au fost finalizate 80% din lucrările de reparație capitală a acoperișului și a teraselor circulabile; au fost finalizate lucrările de tencuire și vopsire a pereților, instalate pardoselile și montate grupurile sanitare în demisolul edificiului Sălii cu Orgă; - au fost realizate în mărime de 40% lucrările de construcție a edificiului Teatrului Muzical-Dramatic “B. P. Hașdeu” din or. Cahul, și anume construcția pereților, scărilor, scenei.
Dotarea și reparația bibliotecilor	Autoritățile publice locale	Biblioteci reparate și dotate		<p>Realizat.</p> <p>Potrivit datelor furnizate de către direcțiile/secțiile/serviciile cultură, u fost reparate biblioteci din: Telenești -9; Strășeni-22; Drochia-17; Glodeni -5; Dondușeni -3; Ungheni -19; Edineț-39; Ocița-3; Basarabeasca -6; Fălești-7; Călărași -39; Hîncești -55; Bălți -1.</p> <p>Totodată, au fost dotate biblioteci din: Telenești -39; Nisporeni; Strășeni; Drochia; Rîșcani-30; Glodeni -20; Ungheni -17; Edineț-2; Fălești-30; Rezina -35; Hîncești -55 etc.</p>
Promovarea și identificarea parteneriatelor public-privat pentru rețeaua de instituții culturale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Autoritățile administrației publice locale; Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio - Moldova”	2 parteneriate, create anual		<p>Realizat.</p> <p>În anul 2017, de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a fost inițiat un parteneriat public-privat, întru atragerea de investiții capitale pentru executarea lucrărilor de reconstrucție, menținerea patrimoniului cultural al statului precum și valorificarea edificiului Teatrului Dramatic de Stat pentru Tineret „S uliți Roz.</p> <p>A fost încheiat un Acord de colaborare culturală cu com. Erbiceni, jud. Iași, România, cu Secția cultură, turism și sport Anenii Noi, Republica Moldova.</p>

<p>2.2. Crearea rețelelor virtuale ale instituțiilor și produselor culturale astfel încât, până în anul 2020, toate categoriile de patrimoniu cultural, inclusiv colecțiile muzeelor și fondurile bibliotecilor, să fie digitizate, iar sistemul informațional din domeniul culturii să devină funcțional</p>	<p>Digitizarea patrimoniului cultural național</p>			
	<p>Digitizarea patrimoniului cultural material, imaterial și audiovizual; crearea sistemului e-patrimoniu</p>	<p>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; Centrul de Guvernare Electronică (E-Government)</p>	<p>Patrimoniu cultural digitizat; sistemul e-patrimoniu creat</p>	<p>Realizat.</p> <p>Au fost digitizate 135389 obiecte a muzeelor naționale, 14902 de documente (titluri) și publicații electronice seriale (numere/fascicule) digitalizate de bibliotecile publice din țară.</p> <p>Ceea ce ține de activitatea Centrului Național de Conservare și Protejare a Patrimoniului Cultural (CNCPPCI):</p> <p>a completat arhiva cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 bobine digitizate din fondul festivaluri și concursuri naționale; - 15 DVD - uri privind activitățile de promovare, conservare și salvagardare a patrimoniului cultural imaterial (festivaluri, concursuri, expediții, seminare, ateliere de creații, expoziții, materiale de studio etc.); - 72 CD-uri cu materiale foto – documente sociale privind activitățile de valorificare a patrimoniului cultural național/prezentare a elementelor de patrimoniu cultural. <p>Activitatea de documentare a patrimoniului cultural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - au fost descifrate 61 de elemente; - 13 creații a folclorului literar; - 31 creații a folclorului muzicii instrumentale; - 14 creații a folclorului muzicii vocale; - 3 dansuri folclorice.
	<p>Digitizarea fondurilor bibliotecilor și asigurarea rețelei de împrumut digital interbibliotecar</p>			<p>Realizat.</p> <p>Procesul de digitizare a fondurilor bibliotecilor este unul continuu, realizând în anul de raportare următoarele activități:</p> <p>Activitățile de evidență și conservare sunt desfășurate inclusiv de către Biblioteca Națională a Moldovei (BNRM), Camera Națională a Cărții (CNCRM).</p> <p>Indicatori de rezultat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - înregistrări adăugate în Catalogul Electronic: 34 463 (BNRM); - completarea colecției de Cărți vechi și rare (BND Moldavica) cu: 570 obiecte digitale, cu 210obiecte mai mult comparativ cu 2016; 80 mii pagini digitalizate (cu cca 5000 de pagini mai puțin decât în 2016); - organizarea și desfășurarea expozițiilor - 150 (BNRM); - completarea Arhivei Depozitului Legal cu 7565 unități (CNCRM); <p>La 31.12.2017 inventarul de documente digitizate curente și din arhiva DL (sec. XV-2017) constituie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Colecția „E-BNM” (bibliografia națională a Moldovei) – 117 458 titluri; ✓ Colecția „E-Seriale” – 101 titluri (circa 1442 numere); ✓ Colecția „E-Basarabia” – 1450 de titluri (circa 170 638 pagini) <p>Evidența colecțiilor bibliotecilor se efectuează în mod manual, cât și în sistem automatizat.</p> <p>Împrumutul interbibliotecar se realizează între 109 biblioteci.</p>

	Formarea sistemului informațional e-cultura	Ministerul Educației,	Sistem informațional e-cultura creat	Nerealizat.
	Formarea Muzeului virtual național	Culturii și Cercetării; Centrul de Guvernare Electronică (E-Government)	Muzeul virtual național funcțional	În curs de realizare. Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a dezvoltat secțiunea Turul virtual al expoziției permanente a muzeului. Biblioteca Națională a Republicii Moldova a creat Muzeul virtual al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Muzeul este format din documente, date, imagini și informații, indiferent de suportul pe care se află, care trebuie protejate și conservate în vederea consultării ulterioare pe criterii istorice, biblioteconomice sau culturale. Aici sunt acumulate documente istorice, studii monografice, articole științifice, cercetări, comunicări la conferințe și simpozioane științifice, publicații despre Bibliotecă, apărute în Republica Moldova și în alte țări, în diferite limbi ale lumii.
	Formarea bibliotecii virtuale a Republicii Moldova	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; bibliotecile; Centrul de Guvernare Electronică (E-Government)	Biblioteca virtuală națională, creată	În curs de realizare. În cadrul proiectului Biblioteca Națională digitală Moldavica este creată pagina web: www.moldavica.bnrm.md . Bibliotecile locale actualmente nu sunt conectate.
	Asigurarea cu echipament necesar digitizării pentru biblioteci, Camera națională a cărții, Centrul național de conservare și promovare a patrimoniului cultural imaterial.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Centrul de Guvernare Electronică (E-Government)	Instituțiile dotate cu echipament.	Nerealizat. Pentru procurarea de echipament nu au fost alocate resurse financiare.
	Asigurarea accesului la internet și crearea paginilor web ale bibliotecilor locale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Bibliotecile; Centrul de Guvernare electronică (E-Government)	Conectare la internet asigurată, pagină web creată.	Realizat. Conform datelor statistice, în anul 2017 numărul bibliotecilor publice care sunt dotate cu calculatoare este de 1712, iar numărul bibliotecilor conectate la rețeaua internet 1545. Totodată, 30 de biblioteci în 2017 au creat pagina web a instituției, fiind create 125 de bloguri ale bibliotecilor create.

	Crearea e-serviciilor în domeniul culturii			
	Instruirea angajaților instituțiilor culturale în domeniul tehnologiilor informaționale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Angajații din instituțiile culturale în domeniul IT instruiți	Realizat. În cadrul programului NOVATECA, a cărui partener este și ministerul, se fac instruirii angajaților bibliotecilor în domeniul utilizării tehnologiilor informaționale și mediul internet, având ca finalitate obținerea deprinderilor în acest domeniu. Indicatori de rezultat:- 1114 bibliotecari instruiți;77 de bibliotecari Instruiți în rolul de formatori; 41 specialiști IT instruiți .
3. Creșterea ponderii economice a sectorului cultural și a industriilor creative				
3.1. Asigurarea unui management bazat pe performanță în toate instituțiile culturale finanțate de către stat, astfel încât, până în anul 2020, în toate instituțiile culturale să fie implementat sistemul de management bazat pe performanțe	Elaborarea cadrului normativ referitor la managementul bazat pe performanță în instituțiile culturale: elaborarea caietelor de management pentru fiecare tip de instituție culturală; elaborarea regulamentului	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Regulamente aprobate; caiete management elaborate	În curs de realizare. În perioada de referință au fost elaborate: Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice; Regulamentul privind Registrul Muzeelor.
	Evaluarea capacităților de management și marketing cultural ale administratorilor instituțiilor de cultură.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Autoritățile administrației publice locale	Raport de evaluare a capacităților de management și marketing elaborat	Nerealizat.
	Crearea Centrului de formare continuă în domeniul culturii și patrimoniului	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Centrul, creat și funcțional	Nerealizat. Centrul nu a fost creat, setul de materiale privind funcționarea acestuia a fost restituit ministerului, în anul 2016, urmare a instituirii de către Ministerul Finanțelor a moratoriului la ocuparea funcțiilor vacante. La etapa actuală, în contextul restructurării administrației publice centrale, se analizează posibilitatea integrării unei astfel de structuri de formare continuă în profilul instituțiilor educaționale existente.
	Reforma managementului instituțiilor culturale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Autoritățile administrației publice locale	Sistemele de management bazat pe performanță implementate	În curs de realizare. În contextul elaborării Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice și a Regulamentului privind Registrul Muzeelor, urmează a fi implementat în aceste instituții un sistem de management bazat pe performanță.

	Elaborarea cadrului normativ corespunzător reformei învățământului artistic.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul educației	Cadrul normativ elaborat	În curs de realizare/ În conformitate cu prevederile Codului educației, în anul 2016 a avut loc reorganizarea, prin transformare, a Colegiului de Muzică „Ștefan Neaga” în Centrul de excelență în educație artistică „Ștefan Neaga”.
3.2. Implementarea modelelor de finanțare flexibile pentru susținerea politicilor culturale și a priorităților timpului, astfel încât ponderea instituțiilor independente din sector care primesc finanțare din buget să crească cu 3% anual, iar în 2020 să constituie minimum 21%	Implementarea sistemului de granturi multianuale și priorități ale sectorului.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Sistemul de finanțare multianuală a instituțiilor culturale implementat	În curs de realizare. Ministerul, anual, organizează și desfășoară concursul proiectelor culturale ale asociațiilor obștești. În anul 2017 au fost susținute financiar 52 de proiecte, dintre care 15 au fost realizate la nivel local, ceea ce reprezintă 29% din numărul total de proiecte, iar în 2018 – 91 de proiecte, dintre care 34 urmează a fi desfășurate la nivel local, ceea ce reprezintă 37% din numărul total de proiecte.
	Implementarea granturilor multianuale pentru dezvoltarea industriei cinematografice în țară	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Număr de filme create anual	În curs de realizare. În anul de referință au fost susținute financiar 16 proiecte de producție cinematografică, fiind alocate în acest sens 5 mln. lei.
	Implementarea granturilor multianuale pentru proiectele instituțiilor teatrale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Mecanism implementat; număr de proiecte realizate anual	Nerealizat. Cadrul normativ neelaborat.
	Stabilirea parteneriatelor viabile între autoritățile publice locale și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în vederea identificării fondurilor suplimentare.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Autoritățile publice locale	Acordurile de parteneriat încheiate, fondurile suplimentare identificate	În curs de realizare. Pe parcursul anului 2017 au fost create și implementate mai multe parteneriate cu autoritățile publice locale, atât în contextul desfășurării unor proiecte europene, cât și realizării unor proiecte naționale de anvergură, menite să pună în valoare patrimoniul cultural național, sectorul industriilor creative. Astfel, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, cu sprijinul partenerilor strategici USAID Moldova, Guvernul Suediei, a Oficiului Național al Viei și Vinului, și a consiliilor raionale Căușeni, Soroca și Hâncești, a organizat câteva spectacole dedicate aniversării a 80 de ani ai compozitorului Eugen Doga, cu participarea nemijlocită a maestrului. Concertele în teritoriu s-au înscris în programul activităților dedicate <i>Zilelor Europene ale Patrimoniului - 2017</i> , fiind susținute în cadrul campaniei #FIIOASPETELNOSTRU. Pentru desfășurarea concertelor au fost selectate obiective de patrimoniu restaurate cu suportul partenerilor externi, și anume: Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din orașul Căușeni (21 septembrie), Cetatea Soroca (22 septembrie) și Complexul istorico-arhitectural „Manuc Bey” din orașul Hâncești (23 septembrie), care au adunat mii

				<p>de spectatori ce și-au exprimat gratitudinea pentru creația și moștenirea culturală a maestrului.</p> <p>A fost desfășurată cea de-a doua ediție a Festivalului de muzică clasică în aer liber „descOPERA” în cadrul Rezervației cultural - naturale „Orheiul Vechi”. Unic în Republica Moldova și în spațiul Europei de Sud Est, acest Festival a atras cca 5000 de participanți/vizitatori și a implicat 500 de artiști, care au evoluat pe 3 scene de spectacol.</p> <p>A fost organizată, în perioada 01-10 martie 2017, cea de-a 51-a ediție a Festivalului Internațional de Muzică „Mărțișor”. Programul evenimentelor culturale a fost bogat în spectacole, 22 fiind desfășurate la Chișinău, iar 26 – în diverse localități din țară.</p> <p>De asemenea, relevăm că, Asociația Obștească Urban Lab Chișinău cu suportul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării a lansat, la 14 februarie 2018, campania „Patrimoniul Suntem noi”, în scopul identificării și promovării inițiativelor ce vin din partea comunităților locale privind modul de implicare a acestora în raport cu Patrimoniul Cultural (http://diez.md/2018/02/14/doc-daca-ai-vreun-proiect-de-promovare-culturii-locale-poti-castiga-pana-la-7-000-lei-detalii-despre-concursul-patrimoniul-suntem-noi/).</p> <p>Totodată, proiectele naționale <i>Ziua Portului Popular</i>, <i>Ziua Independenței Republicii Moldova</i>, <i>Zilele Europene ale Patrimoniului</i>, <i>Ziua și Noaptea Muzeelor</i>, <i>Ziua Națională a Culturii</i>, <i>Târgul Covorului</i>, se desfășoară anual doar datorită parteneriatelor stabilite de-a lungul timpului cu autoritățile publice locale și instituțiile de cultură subordonate acestora.</p>
	Monitorizarea continuă a raportului dintre resursele utilizate și veniturile instituțiilor culturale, pentru a asigura sustenabilitatea acestora	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Rapoarte anuale de monitorizare publicate	<p>În curs de realizare.</p> <p>Monitorizarea se realizează trimestrial. Raport financiar anual elaborat.</p>
	Modificarea modului de finanțare al inițiativelor tehnice comune	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Finanțelor	Mecanism de finanțare modificat	Nerealizat.
3.3. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea antreprenorială a culturii și a industriilor culturale, astfel încât în anul 2020 ponderea culturii la formarea PIB-ului să constituie 3%	Elaborarea cadrului legislativ și normativ în domeniul industriilor creative și culturale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Cadru legislativ și normativ aprobat	<p>În curs de realizare</p> <p>În acest sens au fost elaborate/aprobate următoarele acte normative și legislative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a fost realizat Studiul „Potențialul industriilor creative în Republica Moldova” prin intermediul Programului „Cultură și Creativitate” al Parteneriatului Estic. Studiul a fost prezentat la Forumul Cultural Național cu tema „Orașele creative și durabile: rolul culturii și creativității în dezvoltarea urbană”, care a avut loc la Chișinău în perioada 4-5 mai 2017. (https://www.culturepartnership.eu/ro/article/forum-moldova-ro). - a fost aprobat, prin Hotărârea Guvernului nr.333 din 26.05.2017, Regulamentul de finanțare a cinematografiei; - a fost elaborat un proiect de politică publică în domeniul industriilor creative și

				culturale “Creșterea ponderii economice a industriilor culturale/creative”. - a fost elaborat Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice.
	Elaborarea programului de promovare a exportului serviciilor și a bunurilor culturale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul economiei	Program implementat	În curs de realizare. Regulamentul privind importul și exportul bunurilor culturale mobile a fost elaborat, este la etapa de avizare.
	Elaborarea și implementarea mecanismului de creștere a mobilității artistice.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Mecanismul funcțional	Realizat. A fost acordat sprijinul și facilitarea mobilității artiștilor, susținută mai ales în contextul organizării evenimentelor culturale în cadrul Ambasadelor RM . A fost acordată susținerea în organizarea Concertului de gală dedicat compozitorului Eugen Doga cu genericul „80 de primăveri”, cu participarea artiștilor TNOB. A fost susținută organizarea expoziției personale de pictură a maestrului Tudor Zbârnea la Tallinn și Riga. În Trimestrul II al anului 2017, a fost desfășurată conferința internațională dedicată aniversării a 80-a a compozitorului Eugen Doga”. Conferința a avut loc la Ateneul Român (București, România). A fost oferită susținere în organizarea și desfășurarea <i>Zilelor Diasporei</i> , în special, a <i>Programului DOR</i> . În parteneriat cu Biroul relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, cu susținerea financiară a Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare și, bineînțeles, cu suportul și implicarea asociațiilor din diasporă, a fost organizat Turneul Teatrului Republican de Păpuși „Licurici” (20.10-29.10.2017) în Spania și Italia. În domeniul artelor spectacolelor, ministerul a susținut desfășurarea <i>Reuniunii teatrelor naționale</i> , a cărei gazdă a fost Teatrul Național „Mihai Eminescu”. Programul Reuniunii s-a desfășurat pe parcursul a 12 zile și a inclus spectacole ale teatrelor din Chișinău, București, Târgu Mureș, Iași, Cahul, Sibiu și Craiova. În scopul promovării lecturii și a cărții, a fost susținută organizarea și desfășurarea Salonului Internațional de Carte, ediția a XXVI-a - Bookfest Chișinău, având ca participanți cca 50 de edituri, care au expus peste 50 de mii de volume.
	Crearea de parteneriate cu Ministerul Economiei pentru facilitarea afacerilor în domeniul cultural	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Economiei	Parteneriate create; număr de afaceri în domeniul cultural crescut	Nerealizat.
	Crearea parteneriatelor dintre meșterii populari și diaspora moldovenească pentru promovarea produsului în țările străine.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Uniunea meșterilor populari Biroul pentru relații	Parteneriate create	În curs de realizare. Pe parcursul anului 2017 a fost acordat suport diasporei în organizarea concertelor, atelierelor de meșteșugărit, ministerul implicând meșteri populari în acțiuni de promovare a patrimoniului cultural național, inclusiv cel înscris în Lista reprezentativă UNESCO, peste hotarele țării.

		cu diaspora		
	Identificarea produselor potențiale care să constituie brand de țară prin crearea parteneriatelor cu autoritățile, artiștii și firmele de design	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; Ministerul Economiei	Produse de brand identificate	Realizat. În anul 2017, AGEPI a continuat să promoveze sistemul național și internațional de protecție a OPI, în special a mărcilor și IG și creșterea rolului acestora în promovarea produselor și serviciilor autohtone, atât pe plan național cât și internațional. Urmare intenției de a lansa produsele lor pe piețele externe, solicitanții naționali au depus 74 de cereri internaționale pentru înregistrarea mărcilor în alte state prin Sistemul de la Madrid. Au fost diseminate informații cu referire la sistemul național de protecție a IG în cadrul a 41 de evenimente naționale și internaționale și diseminate 1908 exemplare de pliante. A fost acordată asistență producătorilor produselor cu IGP „Rachiu de Caise de Nimoreni” și IGP „Dulceață de petale de trandafir Călărași” în vederea perfectării documentelor pentru asigurarea protecției acestora în baza Acordului RM-UE și obținerii dreptului de utilizare a IGP. AGEPI a organizat și/sau a participat la următoarele evenimente: - Masa rotundă „Identificarea produselor și bucatelor tradiționale potențiale de înregistrat în calitate de Specialități Tradiționale Garantate (STG) și obiecte de meșteșugărit și artizanat potențiale de înregistrat ca Indicații Geografice (IG) și Denumiri de Origine (DO) în Republica Moldova” (august). - Seminare de instruire în teritoriul în domeniul IG, DO, STG (Ceadâr-Lunga, Chișinău, Edineț, Bălți, Cantemir) organizate cu sprijinul proiectului UE de asistență tehnică „Suport pentru asigurarea respectării DPI”. - Seminarul „Efectul consultării asupra creșterii productivității, competitivității și calității produselor agricole” organizat de Agenția Națională de Dezvoltare Rurală (ACSA), în Brăviceni, Orhei, cu comunicarea „Indicații geografice, Denumiri de origine și Specialități tradiționale garantate - noi oportunități pentru dezvoltarea economică a zonelor rurale”.
	Promovarea produsului cultural prin instituirea premiilor guvernamentale și promovarea excelenței în plan național.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	10 premii anuale acordate	Realizat. În cadrul Galei Premiilor anuale ale Ministerului Culturii, ediția 2017 au fost acordate 11 premii pentru cele mai reprezentative creații în domeniul literaturii, teatrului, muzicii, coregrafiei, artelor plastice, biblioteconomiei, restaurării, conservării patrimoniului cultural și al muzeografiei, dar și pentru promovarea culturii în mass-media și a managementului în domeniul culturii.
	Identificarea mecanismelor de suport pentru promovarea excelenței în domeniul meșteșugurilor.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Mecanismul de suport aprobat	În curs de realizare. Întru susținerea activității meșterilor populari, ministerul acordă diplome, mențiuni de excelență în domeniu în cadrul evenimentelor naționale de anvergură, precum sunt: Ziua națională a portului popular, Târgul Covorului etc.
	Elaborarea Strategiei de promovare a cărții și lecturii	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Strategia aprobată.	Realizat. Strategia de consolidare și modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale 2017 - 2020 aprobată prin ordinul MC nr.187 din 26.06 2017.

		Ministerul Educației		
4. Creșterea contribuției sectorului cultural în dezvoltarea coeziunii sociale				
4.1. Creșterea progresivă a participării la activitățile culturale a cetățenilor, astfel încât, până în anul 2020, rata de participare să constituie cel puțin 40% din populație, iar consumul cultural să crească cu 1% anual	Promovarea acțiunilor organizațiilor nonguvernamentale din domeniul culturii care să sporească participarea la activitățile culturale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	8 proiecte susținute anual	Realizat. Sunt promovate acțiunile asociațiilor obștești beneficiare de finanțare parțială de la bugetul de stat, urmare a demarării Concursului pentru susținerea proiectelor culturale desfășurate de asociațiile obștești.
	Încurajarea participării tinerilor la acțiunile culturale și la luarea deciziilor în stabilirea priorităților locale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2 proiecte susținute anual	Realizat. Anual sunt susținute inițiative de proiecte culturale în care sunt implicați și tinerii. În context, menționăm faptul că, ministerul a susținut financiar și metodologic organizarea Concursului Internațional al tinerilor interpreți „Eugen Coca“, desfășurat în perioada 19-24 iunie 2017 în incinta Liceului-internat Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu” și a Filarmonicii Național „Serghei Lunchevici”, conform Ordinului Ministerului Culturii nr.172 din 12 iunie 2017. La Concurs s-au înscris 44 de participanți din România, Ucraina, Rusia, Belarus și Israel. Totodată, relevăm despre desfășurarea Concursului Republican „Tinere Talente”, care a fost organizat la data de 1 aprilie 2017 în incinta Centrului de Excelență „Ștefan Neaga”, la care a participat circa 700 de participanți din 65 de instituții de învățământ extrașcolar.
	Organizarea acțiunilor comune, la nivel regional și local, pentru stimularea educației artistice nonformale și a schimbului de bune practici.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Autoritățile administrației publice locale	Acțiunile comune, realizate	Realizat. În anul de raportare Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în comun cu autoritățile publice locale, precum și instituțiile subordonate ministerului au organizat și desfășurat o serie de evenimente, acțiuni care direct sau indirect au ca scop stimularea educației nonformale. Realizat Activitatea Centrului Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial este orientată cu preponderență la nivel local, care conține măsuri de ordin tehnic și metodologic de susținere a activității formațiilor artistice de amatori, inițiative de organizare și desfășurare a unor acțiuni culturale comune. Pe lângă acest fapt, ministerul a susținut financiar desfășurarea mai multor evenimente de nivel local, precum: concursuri pentru tineri la nivel local, festivaluri locale, naționale și internaționale: Festivalul Național al Cântecului Haiducesc „Trec anii haiducului”, Festivalul-concurs de Muzică Populară Angela Păduraru, Festivalul „Plai natal”, Festivalul Național al interpreților cântecului folcloric „Maria Drăgan, Festivalul de artă Cuhnești ARTfest, Festivalul regional de muzică populară „Teodor Negară”, ediția a V-a ș.a.).
	Realizarea studiilor de monitorizare a participării culturale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Autoritățile	Studiul realizat	Nerealizat. Studii de monitorizare a participării culturale nu au fost realizate. Lucrările statistice anuale, cuprind însă informații cu privire la numărul de spectatori, vizitatori și utilizatori ai serviciilor prestate de instituțiile din subordinea

		administrației publice locale		ministerului.
	Cartografierea potențialului cultural și a resurselor la nivel local și național.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Autoritățile administrației publice locale	Potențialul cultural și resursele cartografiate.	În curs de realizare. Acțiune realizată după caz de către autoritățile publice locale de nivel 2.
	Implementarea sistemului de colectare a informației statistice referitoare la activitățile culturale și participarea cetățenilor.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Biroul Național de Statistică	Sistemul de colectare și diseminare a informației implementat	Realizat. Formulare statistice cuprind indicatori cu referire la activitățile culturale și participarea cetățenilor.
4.2. Maximizarea beneficiilor sociale ale culturii, astfel încât gradul de intoleranță al cetățenilor din republică să scadă cu 2% anual și cu minimum 14% până în 2020	Elaborarea și implementarea unui plan de acțiuni pentru promovarea incluziunii sociale prin cultură, în parteneriat cu Ministerul Muncii, protecției Sociale și Familiei.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul Muncii, protecției Sociale și Familiei	Programul adoptat și implementat	În curs de realizare. În conformitate cu prevederile Strategiei de dezvoltare a culturii <i>Cultura 2020</i> , ministerul, organizează, dar și susține inițiative menite să promoveze diversitatea social-culturală, având impact în mod indirect asupra cultivării și promovării spiritului de toleranță în raport cu diversele categorii sociale existente în țară. Astfel, în vederea executării Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr.210 din 26.11.2015 privind instituirea zilei de comemorare a victimelor Holocaustului la 27 ianuarie, a fost emis Ordinul Ministerului Culturii nr.18 din 21.01.2017 „Cu privire la organizarea Expoziției - Concurs de artă plastică și decorativă „Culorile unui genocid”. Iar în perioada 27 ianuarie-10 februarie 2017 a fost organizată cea de-a doua ediție a Expoziției - Concurs de artă plastică și decorativă „Culorile unui genocid”. În contextul celebrării Zilei copilului și întru implementarea prevederilor Strategiei pentru protecția copilului pe anii 2014-2020, ministerul a susținut financiar desfășurarea spectacolului tematic “Sărbătoarea copilăriei” cu participarea copiilor din orfelinate pe arena mare a Circului din Chișinău. Un alt spectacol de caritate susținut a fost cel al formației „Gândul Măței”, la care a participat circa 200 de beneficiari, tineri și copii în baza invitațiilor gratuite obținute. În scopul executării dispoziției Prim - Ministrului nr. 28 din 28.03.2017 privind organizarea și desfășurarea activităților de consemnare a Zilei comemorării victimelor catastrofei de la CAE Cernobil la 26 aprilie 2017, ministerul a susținut financiar și acordat suport metodologic în desfășurarea manifestărilor cu acest scop.
	Dezvoltarea parteneriatelor de incluziune socială cu școlile, administrația publică locală și cu organizațiile culturale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Educației;	Gradul de intoleranță al cetățenilor, scăzut cu 2% anual	Realizat. Acțiune realizată prin intermediul activităților/evenimentelor în comun desfășurate de minister și alte autorități/organizații. Totodată, în vederea facilitării incluziunii sociale, de către minister în comun cu instituțiile din subordine și autoritățile publice locale de nivel I și II se

		Autoritățile administrației publice locale; Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”		implementează documente de politici intersectoriale din domeniile: protecția și asigurarea drepturilor copilului, drepturile familiei, drepturile persoanelor cu dizabilități. Parteneriate mai sunt stabilite și prin intermediul organizării și desfășurării evenimentelor pentru sensibilizarea opiniei publice în raport cu probleme sociale, precum sunt: traficul de ființe umane, consumul de alcool și droguri sau în raport cu comemorarea unor evenimente istorice, precum ar fi comemorarea victimelor Holocaustului.
	Implicarea organizațiilor social-culturale în promovarea egalității prin cultură.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Proiecte finanțate anual	Realizat. Printre proiectele asociațiilor obștești susținute financiar de către minister sunt și cele care promovează egalitatea prin cultură.
	Realizarea unei evaluări a contribuției artei la diminuarea și prevenirea criminalității	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne	Studiu realizat	Nerealizat.
	Dezvoltarea, în comun cu MAI, a unui program de prevenire a criminalității prin artă.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne	Program implementat	Nerealizat
	Creșterea numărului de evenimente culturale cu atragerea voluntarilor din diferite localități.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Ațiuni cu participarea voluntarilor organizate.	Realizat. Implicarea voluntarilor are loc atât în desfășurarea evenimentelor organizate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, cât și cele de nivel local.
	Măsurarea și raportarea progresului de reducere a excluziunii culturale rezultată din discriminarea în bază de rasă, de religie, de avere sau de educație.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Raportul elaborat.	Nerealizat.
	Contactarea celor mai mari comunități de conaționali în țările lumii	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Biroul pentru Relații cu Diaspora	Comunități contactate; acorduri de parteneriate semnate	Realizat. BRD a format baza de date a moldovenilor aflați în afara țării și a asociațiilor diasporale moldovenești. Au fost organizate și desfășurate întâlniri cu comunitățile din diasporă în diferite țări ale lumii. De asemenea, a fost oferită susținere în organizarea și desfășurarea <i>Zilelor Diasporei</i> , în special, a <i>Programului DOR</i> . În parteneriat cu Biroul relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, cu susținerea financiară a Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare și, bineînțeles, cu suportul și implicarea asociațiilor din diasporă, a fost organizat <i>Turneul Teatrului Republican de Păpuși „Licurici”</i> (20.10-29.10.2017) în Spania și Italia.
	Elaborarea unui plan de	Ministerul	Plan aprobat	În curs de realizare.

	promovare a tradițiilor și patrimoniului cultural în țările în care este prezentă diaspora.	Educației, Culturii și Cercetării Biroul pentru relații cu diaspora		Au fost demarate discuții cu BRD privind elaborarea unui plan de promovare a tradițiilor și patrimoniului cultural în țările în care este prezentă diaspora.
4.3. Restabilirea spațiului cultural unic pe cele două maluri ale Nistrului prin implementarea anuală a 4 proiecte culturale comune și crearea a 6 rute turistice.	Fortificarea cooperării dintre instituțiile culturale de pe ambele maluri ale Nistrului prin susținerea inițiativelor artistice independente axate pe crearea de programe comune pentru tineret, stimularea creativității artistice.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Biroul pentru reintegrare	2 inițiative susținute anual	Realizat În cadrul Festivalului Internațional de Muzică „Mărțișor - 2017”, a fost organizat și desfășurat spectacolul Ansamblului Național Academic de Dansuri Populare „JOC” la 4 martie 2017, în orașul Râbnița, iar la 10 martie 2017 cu ocazia inaugurării Casei de cultură din s. Molovata a fost organizat spectacolul lui Vally Boghean Band. În contextul Hotărârii Guvernului nr.58 din 06.02.2017 „Cu privire la sărbătorirea aniversării a 80-a a compozitorului Eugen Doga”, Ministerul a facilitat organizarea unui concert în localitatea de baștină a compozitorului – s. Mocra. Concertul a avut loc la 12 octombrie în or. Râbnița.
	Promovarea dialogului intercultural prin susținerea proiectelor comune în domeniul artei contemporane, în special prin organizarea de concerte, festivaluri de film, producții de teatru și alte inițiative comune.		2 proiecte susținute anual	Realizat. Efectuarea schimbului cultural și de experiență între artiști prin intermediul organizării evenimentelor concertistice. Pe 03.10.2017, Biroul politici de reintegrare prin intermediul platformelor existente de dialog Chișinău-Tiraspol a oferit suportul necesar în vederea asigurării accesului în regiunea transnistreană compozitorului Eugen Doga și altor persoane relevante pentru realizarea unui film documentar cu prilejul celei de-a 80-a aniversării a compozitorului la locul său de baștină, s.Mocra, r-nul Rîbnița. A contribuit la organizarea pe data de 3 octombrie 2017 a unui concert de muzică clasică în aceeași localitate. În perioada 21-24 august 2017, Biroul politici de reintegrare a asigurat accesul unei delegații tehnice a Ministerului Culturii și Turismului a Republicii Turcia în or. Bender, pentru efectuarea unei vizite de informare și de documentare întru elaborarea unui studiu tehnic privind restaurarea cetății Tighina. Discuțiile cu reprezentanții din republica Turcia pe marginea proiectului abordat au continuat la Chișinău în luna decembrie 2017.
	Dezvoltarea capacităților pentru salvagardarea patrimoniului cultural prin îmbunătățirea mecanismelor de salvagardare a patrimoniului național cultural și dezvoltarea rutelor de turism intern comun.		1 proiect de dezvoltare a turismului cultural, identificat și finanțat anual; Mecanismul de salvagardare a patrimoniului îmbunătățit.	Realizat. Prin intermediul programului activităților de reintegrare a țării pe anul 2017, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.584 din 24.07.2017 au fost finanțate 6 proiecte din domeniul culturii: - reparația capitală a Căminului Cultural din s. Bălășești, com. Răculești, r-nul Criuleni; - reparația Casei de Cultură din s. Cocieri, r-nul Dubăsari; - reparația Casei de Cultură din s. Pîrîta, r-nul Dubăsari; - repararea holului Căminului Cultural și a biroului polițistului de sector s. Mărcăuți, r-nul Dubăsari; - reparația Casei de Cultură din s. Lopatna, Jora de Mijloc, r-nul Orhei; - renovarea și punerea în valoare a Casei-Muzeu <i>Dumitru Matcovschi</i> ,

				com. Vadul-Raşcov, r-nul Şoldăneşti.
4.4. Stabilirea și dezvoltarea conexiunilor cu diaspora moldovenească, astfel încât anual să fie organizate câte cinci proiecte comune cu diaspora din diferite țări	Susținerea școlilor de studiere a tradițiilor naționale cu copiii din diasporă	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Educației; Biroul pentru Relații cu Diaspora	Proiect-pilot implementat; școli deschise	Realizat. 10 centre educaționale din diasporă au fost selectate drept beneficiare a granturilor în valoare de 3500 de dolari americani în scopul creării sau dezvoltării unor centre de instruire, de materiale educaționale, în funcție de necesitățile lor. Granturile au fost oferite în cadrul Subprogramului de susținere a Centrelor Educaționale în Diasporă, care face parte din programul DIASPORA ENGAGEMENT HUB, implementat de BRD, în parteneriat cu OIM Moldova.
	Organizarea în comun a evenimentelor internaționale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Biroul pentru Relații cu Diaspora	2 evenimente organizate anual	Realizat. În parteneriat cu Biroul relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, cu susținerea financiară a Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare și, bineînțeles, cu suportul și implicarea asociațiilor din diasporă, a fost organizat <i>Turneul Teatrului Republican de Păpuși „Licurici”</i> (20.10-29.10.2017) în Spania și Italia. În cadrul Festivalului Internațional de Muzică „Mărțișor - 2017”, a fost organizat și desfășurat spectacolul Ansamblului Național Academic de Dansuri Populare „JOC” la 4 martie 2017, în orașul Râbnița, iar la 10 martie 2017 cu ocazia inaugurării Casei de cultură din s. Molovata a fost organizat spectacolul lui Vally Boghean Band.
4.5. Consolidarea cooperării internaționale în domeniul culturii, astfel încât, anual, zece artiști să participe la programele comune culturale și să fie finanțat un proiect cultural internațional	Crearea brandbookului de țară în parteneriat cu alte ministere.	Ministerul Economiei; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei; Camera de Comerț și Industrie; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Brandbook de țară creat	Nerealizat.
	Aderarea și participarea la programele UE, Creative Europe, Horizon 2020.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Academia de Științe a Moldovei Ministerul afacerilor externe și	Proiecte externe implementate.	În curs de realizare. În vederea facilitării accesului la finanțare din cadrul Programului „Europa Creativă”, au fost organizate și desfășurate 5 sesiuni de informare și instruire cu angajați ai instituțiilor de cultură și reprezentanți ai APL. Au fost organizate 35 de zile de informare și instruire, seminare practice de scriere a proiectelor și promovarea oportunităților oferite de Programul Cadru al Uniunii Europene de cercetare – inovare „Orizont 2020”.

		integrării europene		Proiectul Twinning în domeniul protecției patrimoniului a fost demarat.
	Crearea și asigurarea asistenței necesare centrelor culturale și informaționale în țările cu care sunt încheiate acorduri de colaborare bilaterală.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Centrele culturale asigurate	Nerealizat.
	Acordarea premiilor și diplomelor laureaților concursurilor și festivalurilor internaționale.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Burse alocate; premii acordate	Realizat. În scopul susținerii și aprecierii meritelor personalităților marcante din domeniu, inclusiv a diversilor laureați, anual, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării acordă premiile ministerului, 11 premii acordate în 2017.
	Crearea Institutului cultural al Republicii Moldova.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul Afacerilor externe și integrării europene.	Institut cultural funcțional.	În curs de realizare. Reforma autorității publice centrale a impus reorganizarea Institutului patrimoniului cultural din componența Academiei de Științe.